

## CRÒNICA DE LES XVI JORNADES DE L'ASSOCIACIÓ DE PROFESSORS DE DRET CIVIL, CELEBRADES A SARAGOSSA ELS DIES 16 I 17 DE NOVEMBRE DE 2012

Els dies 16 i 17 de novembre de 2012 es van celebrar a la ciutat de Saragossa les XVI Jornades de l'Associació de Professors de Dret Civil. Les Jornades es van inaugurar el divendres dia 16 al matí a l'Aula Magna del Paranimf de la Universitat de Saragossa. Van obrir les Jornades els parlaments de José Javier Hualde, president de l'Associació, Gabriel García Cantero i Fernando García Vicente, Honorable Justícia d'Aragó.

Tot seguit va tenir lloc l'exposició de la primera ponència<sup>1</sup> del dia, a càrrec de Juan Roca Guillamón (Universitat de Múrcia) i titulada «Armonización, unificación y modernización del derecho de obligaciones y contratos (notas para una reflexión)». El professor Juan Roca analitzà la funció actual del dret de contractes i la vinculà amb la inevitable incardinació d'aquest en el dret de la Unió Europea a través de l'harmonització del dret contractual europeu tant des del punt de vista de les fonts del dret material (reglaments, directives i decisions) com des del punt de vista de les normes de *soft law*, com a argument d'autoritat de l'harmonització del dret de contractes europeu i la importància que els Principis del dret contractual europeu (PECL) i les normes del Projecte de marc comú de referència (DCFR) tenen en les institucions comunitàries. Davant de les influències de l'anomenat *acquis* comunitari, destacà que a vegades, per raó de l'existència dins de la Unió Europea de sistemes jurídics privats que tenen diferents orígens (*common law*, *civil law*), pot entendre's tot el procés com una invasió legal no desitjada. Dita diversitat d'ordenaments jurídics i de sistemes comporta uns costos de transacció que l'harmonització i la unificació legislativa evitarien. Destacà que els principis que conformen el *soft law* són un conjunt normatiu que dista molt de ser un recull de normes desconnectades i aïllades. També constatà que el dret de la Unió Europea està en constant evolució, i bona prova d'això és l'aprovació del Reglament de successions internacional per part de la Comissió en data 4 de juliol de 2012. El Reglament entrarà en vigor el 2015, en el marc de l'anomenada *seguretat preventiva*. Juntament amb aquests aspectes, Roca destacà la necessitat de plantejar la unificació del dret d'obligacions i contractes tant en l'àmbit nacional espanyol com dins del marc del procés d'harmonització comunitari. Això no obstant, va reconèixer que el legislador estatal no té la intenció de superar l'existència d'una legislació civil separada de la mercantil a curt o mitjà termini. I va acabar desta-

1. Totes les ponències i comunicacions a què es fa referència en aquest escrit es poden consultar a: <[www.derechocivil.net](http://www.derechocivil.net)>.

cant que la diversitat legislativa civil existent dins de l'Estat espanyol és un element que no pot facilitar aquestes idees d'unificació i que moltes vegades ha comportat dificultats d'expansió de les relacions comercials entre Espanya i altres països. Recordà que el Conveni de Roma I no és aplicable als conflictes de lleis interns que puguin sorgir dins d'un estat pel fet que dit estat disposi d'una pluralitat legislativa en matèria civil. El ponent va dir que creia que en estats plurilegislatius potser seria positiva la intervenció d'institucions supraestats en la resolució dels conflictes interns. I es manifestà partidari d'una reforma modernitzadora del dret de contractes en el Codi civil espanyol, cosa que també va dir Jesús Delgado Echeverría en el debat posterior a la ponència.

La segona ponència, titulada «El pago por tercero: la subrogación», va ser a càrrec de Carlos Lasarte Álvarez (UNED). El ponent va fer una exposició sobre el concepte de *pagament per tercer* i els seus efectes, entre els quals va destacar l'efecte subrogatori. Analitzà els efectes del pagament fet per un tercer amb aprovació expressa o tàcita del deutor, així com el pagament en compliment de l'obligació que fa el tercer encara que hi hagi ignorància o oposició del deutor.

La qüestió del pagament fet per un tercer i l'efecte subrogatori del pagament va ser objecte de dues de les comunicacions que posteriorment es van presentar. La primera, titulada «La pretendida subrogación del deudor solidario solvens: ¿una errónea intelección del ordinal tercero del artículo 1210 del Código civil?», va ser a càrrec de Salvador Carrión (Universitat de València), que va fer una brillant exposició sobre els orígens de la regulació del pagament fet per un tercer i sobre els efectes d'aquest, subrogatori, d'acció de reemborsament i de l'*actio in rem verso*. El doctor Carrión va exposar la qüestió dels efectes del pagament fet per un dels codeutors solidaris i l'efecte de la subrogació, així com la seva compatibilitat amb l'acció de reemborsament. Quan el codeutor solidari paga la totalitat del deute és difícil entendre que hi ha un efecte subrogatori, ja que segons l'article 1145 del Codi civil (CC) la relació obligatòria queda extingida i l'acció que té el deutor *solvens* respecte dels altres codeutors solidaris és una acció pròpia i independent de la que es derivaria de la suposada subrogació. Carrión va destacar que sembla clar que el deutor solidari que paga la totalitat del deute paga un deute propi i l'efecte és l'acció de reemborsament de l'article 1145 CC, és a dir, pot reclamar als altres codeutors la part que cadascú degui, i aquesta és una obligació divisible. En canvi, l'article 1210.3 CC, quan es refereix al pagament del tercer que té interès en el compliment de l'obligació, s'està referint a un tercer, subjecte aliè a la relació obligatòria i, per tant, no obligat al pagament. Tot i això, destaca que la majoria de la doctrina s'inclina per l'efecte subrogatori del pagament del deutor solidari.

La següent comunicació presentada, titulada «Subrogación por pago —voluntario o forzoso— del tercero hipotecante», va ser a càrrec de Guillermo Cerdeira Bravo de Mansilla (Universitat de Sevilla). El doctor Cerdeira analitzà els efectes del pagament de l'hipotecant no deutor i si són aplicables al supòsit les normes sobre la fiança,

que ens portarien a la doctrina o teoria del fiador real. Afirmà que l'hipotecant per un deute aliè no és deutor i, per tant, pot produir-se l'efecte subrogatori de l'article 1210 CC, i no és aplicable, perquè és innecessari, l'article 1839.1 CC.

Les comunicacions van finalitzar amb la intervenció de Francisca Ramón Fernández (Universitat de València), que va presentar la ponència titulada «La dación en pago de la vivienda habitual como medio liberatorio definitivo de la deuda hipotecaria». En l'exposició oral la comunicant no va desenvolupar el contingut de la comunicació escrita, ja que es va produir la casualitat que el mateix dia que s'exposava es va publicar en el *Boletín Oficial del Estado* (BOE) el Reial decret llei 27/2012, de 15 de novembre, de mesures urgents per a reforçar la protecció als deutors hipotecaris. La finalitat d'aquest Reial decret llei és paralitzar durant un termini de dos anys els desnonaments de les famílies que es troben en una situació especial de risc d'exclusió. El procediment d'execució hipotecària podrà seguir el seu curs, però no es farà efectiu el llançament de la família en determinats casos. Per tal que el deutor hipotecari pugui acollir-se a l'àmbit de protecció del Reial decret llei 27/2012 és imprescindible que es compleixin dos requisits: s'ha de tractar, en primer lloc, de famílies nombroses, famílies monoparentals amb dos fills a càrrec, famílies que tinguin un menor de tres anys o algun membre discapacitat o dependent, o famílies en les quals el deutor hipotecari es trobi en una situació d'atur i ja hagi esgotat les prestacions socials, i, finalment, les víctimes de violència de gènere. A més, les famílies que s'acullin al Reial decret llei no poden superar la renda de dinou mil dos-cents euros anuals en el moment de la sol·licitud i la unitat familiar ha d'haver patit una alteració significativa de les circumstàncies econòmiques durant els últims quatre anys. Com a requisit ulterior, cal dir que la quota hipotecària que s'hagi de pagar ha de ser superior al 50 % dels ingressos nets que percebin els membres de la unitat familiar o s'ha de tractar d'un crèdit o un préstec garantit amb una hipoteca que recaigui sobre l'únic habitatge en propietat del deutor i que s'hagi concedit per a l'adquisició d'aquest. Aquest règim afecta tant les execucions judicials com les extrajudicials en els casos en què l'adjudicatari de l'habitatge hagi estat el creditor o una persona que actuï per compte d'ell. El Reial decret llei preveu la constitució d'un fons social d'habitatges propietat de les entitats de crèdit per tal de poder-los oferir a les persones que hagin estat desnonades per impagament del préstec hipotecari, sempre que concorrin les circumstàncies previstes anteriorment. Les famílies que entrin dins d'aquest grup poden accedir a aquests habitatges mitjançant un contracte d'arrendament adequat a les seves possibilitats econòmiques.

**Xavier Cecchini Rosell**

*Universitat Autònoma de Barcelona*